

Převažuje republikánský model pomalého procesu dekolonizace institucionální cestou. Kolonizace podle nich přináší pokrok. Navíc v kontextu studené války obava, že dekolonizované země přejdou k nepříteli.

Rychlou cestu prosazoval **Pierre Mendès France**, chtěl moderní zemi bez kolonií (moderní levice). Když byl u vlády, ukončil válku v Indočíně. Jinak se i levicové vlády podílely na represích a nepovažovaly nacionalisty za partnery pro jednání a i levice pro jejich vojenskou porážku

Proti dekolonizaci radikálové, gaullisté a krajní pravice (poujadisté) – nostalgie, hl. v regionech, v nichž se neprojevoval hospodářský rozmach (les trente glorieuses), zejm. na jihu země

silný vliv alžírských Francouzů a armády: stín Mnichova a politiky ústupků, 1956 únos letadla s představiteli FLN – poukazování na to, že armáda mimo kontrolu civilní vlády
větší sympatie měl Izrael (suezská krize) než Egypt, který vnímán jako antisemitský, nacionalistický a prosovětský

rozšíření konceptu lidských práv do kolonií požadovali intelektuálové, vlády ne (viz Molletova vláda a eskalace represí v Alžírsku)
problém rasové rovnosti, inspirace z USA, zprávy o mučení v Alžírsku

INDOČÍNA

růst vzdělání a nacionalismu ve Vietnamu, po vítězství Japonska nad Rusy
Japonsko vzor modernosti, z Číny vzorem Kuomintang po 1912

1917 občanský zákoník v Indočíně – reformy: více vietnam. úředníků, někde přednost vietnam. práva před fr., ale také republikánské ideály

po 1918 zkušenost z Francie a revoluční myšlenky: hlavní osobnost **Ho Či Minh**, jenž po 1.světové válce v Paříži

1940 spolupráce Vichy a Japonska, vojenská kontrola po útoku na Pearl Harbor
1941, Japonci otevřeně přinášeli ideologii osvobození Asie od bělochů, proti okupaci **Viet Minh** (Liga za nezávislost Vietnamu), jenž * 1941, pod nacionalistickou zástěrkou komunistický

1945 Japonci úplně okupují Indočínu a vyhlášena nezávislost indočínských států, dohoda v Postupimi na obsazení Indočíny čínskou a britskou armádou podle 16. rovnoběžky, aby zajati Japonci – Britové osvobodili Francouze a nakonec obnovili v říjnu 1945 fr. správu

HCM pro dohodu s Francouzi, aby Vietnam nezávislý v rámci Francouzské unie
ale 1946 začátek války

Francouzi chtěli vyhrát z hl. z psychologických důvodů, cílem ne obnovení kolonialismu, ale států, jež ne komunistické a bude zde dál fr. vliv

1949 * ČLR, **1950** Čína uznala VDR a začala čínská pomoc, začátek americké pomoci v rámci boje proti komunismu

1954 Dien Bien Phu a Ženeva: nová vláda Mendèse France: dohoda Fr. s Číňany na 17. rovnoběžce a nezávislé a neutrální státy Kambodža a Laos

60. léta – de Gaulle viděl, že Američané dělají chybu, když jsou do intervence, navštívil tyto země a varoval Západ před intervencí

Alžírsko:

1830-1848 dobývání Alžírsko, po **1870** Alžírsko rozděleno na 3 departementy (každý 2 poslance, ale volili jen fr. občané), *colonie du peuplement* – soukromé zabírání půdy kolóny i rozdávání Evropanům ze strany státu

8.5.1945 manifestace ke konci války, ale pak v Sétifu za propuštění Messali Hadje z nucených prací, kde od 1941 – četník chtěl zabrat transparent žádající jeho propuštění – bitka, výstřel a dav rozeznán, část se ozbrojila a napadání Evropané – zásah a za 10 dní 45 tisíc mrtvých, po masakrech už ani umírnění nevěřili v možnost dohody

1954 po skončení indočínské války návrat mnoha vojáků – posílili národní hnutí, vznikla *Front de la libération nationale* a začala válka

1955 začala i diplomatická ofenziva díky exilu – podpora Egypta, snaha dostat alžírskou otázku do OSN – poprvé právě v 1955, Bandungská konference a kanceláře FLN po celém světě

1956 zatčení exilových vůdců při přeletu z Maroka do Tuniska – letadlo marockého sultána, ale fr. pilot – pokyn k přistání v Alžíru a zatčení (Ahmed Ben Bella – propuštěn až 1962, pak na sebe vzal veškerou moc a prvním prezidentem Alžírsko) – centrum odboje definitivně do Alžírsko – ten ale radikálnější než emigrace

bitva o Alžír – guvernér do Alžíru povolal armádu (hl. cizineckou legii) – zatýkání, mučení, popravy, koncentráky – to prosáklo na veřejnost (Sartre a další aktivně od té doby proti válce)

1958

bombardování Sakiet Sidi Youssef 8.2.1958 (ve městě i kolona Mezinárodního červeného kříže) – po střelbě na fr. letadlo fr. zásah bez konzultace s vládou ministr obrany Chaban-Delmas (sociální radikálové – strana podporující deG - začal chystat komplot pro návrat deG)

franc. armáda téměř porazila povstalce a bála se, že budou úspěchy promrhány – navíc trauma z Indočíny a Suez): armáda v Alžírsku neuposlechla rozkazu Cotyho k návratu k poslušnosti, vytvořen Výbor veřejného blaha v čele

s Massum, v Alžírsku evokován deG, 15.5. deG říká, že připraven převzít odpovědnost, zatýkáni generálové, Alžírsko izolováno, ale:

24.5.povstání na Korsice a vznik výboru i zde, Massu chystá výsadek v Paříži, obsazení médií i úřadů – operace Résurrection (Vzkříšení)

prezident Coty se obrací na de Gaulla – jen ten silnější než armáda

do Alžírsku elitní jednotky a moderní taktika (jako v 1940, tentokrát místo tanků vrtulníky) – cílem porazit nepřítele a přinutit ho k vsřícnému jednání, chtěl změnit starou koloniální logiku fr. armády, ale změnit její chování, zmodernizovat, dát jí jaderné zbraně

1959 Francie se vydala evropskou cestou a integrace Alžírsku do Evropy nemožná – zastánci kolonií a Francouzi v koloniích ztrácejí vliv

de Gaulle na podzim vyhlásil právo Alžírsku na sebeurčení

1960 po zatčení Massuho nepokoje a týden barikád v Alžíru – střety s policií, ale mírný postup po porážce, když se k nim nepřidala armáda

1961

8.1.1961 referendum – souhlas se zákonem o sebeurčení Alžírsku

v Alžírsku naopak růst terorismu bílých a v Madridu v únoru vzniká OAS – ta zabije starostu Évianu, když v březnu 1961 ohlášeno, že zde budou jednání

duben 1961 – generálský puč – Challe a další vyhlásili, že má armáda pod kontrolou Alžírsko, ve skutečnosti jen Oran a Alžír, do Alžírsku ze Španělska Salan, ale ne všichni a řadoví vojáci je nepodpořili – ani důstojníci proto k puči, ač podporovali generály)

6ve Francii 12 milionů lidí manifestovalo proti generálům – ti rezignovali, Challe se vzdal, Salan do ilegality – začal teror OAS

20.5.1961 začátek jednání v Evianu

1962) évianské dohody a příměří, ve Francii referendum – skoro 91 procent Francouzů pro poskytnutí práva Alžírčanů o sobě rozhodnout

začal útěk pieds-noirs: za několik měsíců 900 000, což se nečekalo, zbylých 100 000 pryč do 1970

1.7. referendum v Alžírsku (99,72 procent pro nez.) a 3.7. nezávislost

22.8. 1962 atentát na deG v ulici du Petit-Clamart – střelba ze samopalů, několik zatčených, kteří hned chystali další atentát, hlavní viník odsouzen k smrti a zastřelen 1963 – OAS – tímto atentátem začíná film Šakal s Michaelem Yorkem podle románu Den pro šakala Fredericka Forsytha – ale fiktivní příběh

harkis – profrancouzští - s rodinami asi milion obyvatel – po 1962 ale omezen počet těch, kdo mohou do Francie – jen asi 90 000 s rodinami, přitom v Alžírsku jejich exekuce po Évianu, kdy odzbrojeni – asi 70 000 mrtvých, francouzské jednotky měly rozkaz nezasahovat, zachránily pouze 16 000 harkis. Dnes uznání franc.státem a jejich potomků kolem 400 000).

přelom 70. a 80. let, imigranti z Afriky trvalou součástí francouzské společnosti, ale problém rasismu, na poč. 80. let sílí Národní fronta
1983 po střetu s policií vážně zraněn jeden aktivista -> hoří auta, další střety a následně první pochod proti rasismu a 1984 vznikla organizace SOS rasismus